

Nevalstisko organizāciju grāmatvedības kārtošana. Aktualitātes.

Tiešsaistes seminārs

Seminārs 06.03.2026.

Jautājumi	Atbildes
1 Saņemto ziedojumu no citas biedrības uzrāda Ieņēmumu un izdevumu pārskata postenī "Citi ieņēmumi". Vai Ziedojumu un dāvinājumu pārskatā šo ziedojuma izlietojumu atspoguļo? Vai EDS neuzrādīs kā kļūdu, ja nav saņemti citi ziedojumi?	1 Ja saņemtos ziedojumus pārskaita (nodod) citai organizācijai, minētā ziedojumu summa Ziedojumu un dāvinājumu pārskata 2. pielikumā "Detalizēta informācija par izlietotajiem ziedojumiem un dāvinājumiem" jāatspoguļo atbilstoši līgumā noteiktajam ziedojumu izlietojuma mērķim. Nē, EDS neuzrādīs kļūdu, ja nav saņemti citi ziedojumi.

2 Nododot gada pārskatu, nepieciešams pievienot ziedotāju sarakstu. Cik efektīvi un lietderīgi ir rakstīt šo sarakstu ar fiziskām personām, minot vārdu, uzvārdu, personas kodu, ja mūsu fondā ir aptuveni 1000 fizisko personu? Neviena grāmatvedības programma neparedz šāda saraksta izdruku.	2 Prasība gada pārskata Ziedojumu un dāvinājumu pārskatam pievienot 1. pielikumu "Ziedojumu un dāvinājuma devēji" ir noteikta Ministru kabineta 2022. gada 14. jūlija noteikumos Nr. 439 "Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem" un grāmatvedības kārtošānu vienkāršā ieraksta sistēmā". Pārskata mērķis ir nodrošināt pārskatāmību pār ziedojumu un dāvinājumu devējiem un konkrētā ziedotāja ziedotās summas apjomu. Turklāt minēto informāciju VID izmanto nodokļu atvieglojumu piemērošanai, veicot nodokļu atmaksu fiziskajām personām.
3 Kādu ieņēmumu pozīciju var piemērot no citiem fondiem saņemtiem līdzekļiem, kas ir paredzēti stipendiju izmaksām (stipendiju fonds ir reģistrēts VID)?	3 Ja saņemtie līdzekļi neatbilst gada pārskata Ieņēmumu un izdevumu pārskata postenī "Saņemtās dotācijas un subsīdijas" vai postenī "No Eiropas Savienības fondiem, Eiropas Ekonomikas zonas fondiem, citiem ārvalstu fondiem saņemtais finansējums" norādāmajām finansējumu summām, tad tie norādāmi postenī "Citi ieņēmumi".
4 Ja ir redzams vārds, uzvārds, bet nav personas koda, tad tas ir anonīms ziedojums?	4 Par anonīmu (nezināmu) ziedotāju un dāvinātāju uzskatāma neidentificēta persona, kura ir ziedojusi vai veikusi dāvinājumu. Ja ir zināms tikai ziedotāja vārds un uzvārds, šī persona uzskatāma par anonīmu ziedotāju.
5 Vai ziedojumi no citām biedrībām ir jānorāda Ieņēmumu un izdevumu pārskata postenī "Citi ieņēmumi"?	5 Jā, ziedojumi no citas biedrības jāuzrāda Ieņēmumu un izdevumu pārskata postenī "Citi ieņēmumi". Sk. arī atbildi uz 1. jautājumu.

6 Vai tiešām biedrībām un nodibinājumiem, kuriem nav piešķirts sabiedriskā labuma organizācija statuss, ir jāaizpilda Ziedojumu un dāvinājumu veidlapas?	6 Jā, biedrībām un nodibinājumiem, kam nav piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, arī ir jāaizpilda gada pārskata Ziedojumu un dāvinājumu pārskats. Biedrība un nodibinājums, kam nav piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, aizpildot Ziedojumu un dāvinājumu pārskata 2. pielikumu "Detalizēta informācija par izlietotajiem ziedojumiem un dāvinājumiem", ziedojumu un dāvinājumu izlietojumu statūtos paredzētajiem mērķiem un uzdevumiem var norādīt kopējā summā bez sadalījuma izdevumos sabiedriskā labuma darbībai un citiem mērķiem un uzdevumiem.
7 Kā rīkoties ar ziedoto pamatlīdzekļu uzskaiti – vai ziedojumu izlietojuma pārskatā jānorāda arī nolietojums, ja ziedotajam pamatlīdzeklim samazinās vērtība?	7 Ziedojumu un dāvinājumu pārskata 2. pielikumā "Detalizēta informācija par izlietotajiem ziedojumiem un dāvinājumiem" nenorāda ziedotā pamatlīdzekļa nolietojumu. Pamatlīdzekļu nolietojumu norāda gada pārskata Ieņēmumu un izdevumu pārskatā.
8 Vai depozīti ir uzrādāmi postenī "Nauda"?	8 Bilances postenī "Nauda" norāda skaidru naudu organizācijas kasē un bezskaidru naudu maksājumu kontos. Ja bankas depozīts ir krājkonts, kas ir brīvi izmantojams maksājumiem un norēķiniem, tas ir norādāms postenī "Nauda".
9 Vai Ieņēmumu un izdevumu pārskatā darbinieka sociālais nodoklis jāiekļauj postenī "Darba samaksa", bet darba devēja sociālais nodoklis postenī "Sociālās apdrošināšanas un nodrošinājuma maksājumi"?	9 Ieņēmumu un izdevumu pārskata postenī "Darba samaksa" norāda pārskata gadā aprēķināto darba algu. Tādējādi minētajā pārskatā darbinieka valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas jāiekļauj postenī "Darba samaksa", bet darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas jānorāda Ieņēmumu un izdevumu pārskata postenī "Sociālās apdrošināšanas un nodrošinājuma maksājumi".

10

Vai dzīvojamo māju pārvaldīšanas biedrība pārskaitīšanai dzīvojamās mājas īpašnieku vārdā attiecīgajam pakalpojumu sniedzējam (piemēram, maksu par apkuri, elektroenerģiju, ūdens piegādi) saņemtās maksājumu summas neiekļauj Ieņēmumu un izdevumu pārskatā? Vai tas attiecas arī uz mājas remonta izdevumiem, kur biedrība ir starpnieks? Vai izdevumi aiziet tieši no uzkrājumiem nākotnes remontiem?

10

Ja dzīvojamo māju pārvaldīšanas biedrība nepērķ pakalpojumu savā vārdā, bet darījumā ir tikai starpnieks, t. i., tikai pārvalda īpašnieku naudas līdzekļus un samaksā rēķinus īpašnieku vārdā (piemēram, maksu par apkuri, elektroenerģiju, ūdens piegādi, mājas remonta izdevumus), tad šie maksājumi nav biedrības izdevumi un tos neiekļauj biedrības gada pārskata Ieņēmumu un izdevumu pārskatā. Turklāt, ja dzīvojamās mājas remonta izdevumi tiek segti no mājas īpašnieku uzkrājumu fonda un biedrība ir tikai starpnieks, tad remonta izdevumus – rēķinus no pakalpojumu sniedzējiem – noraksta no uzkrājumiem mājas nākotnes remontiem.

11

2026. gadā tiek saņemta izdevumu kompensācija par konkrētu aktivitāti 2025. gadā (saskaņā ar līgumu un izdevumu atskaiti). Kur gada pārskatā šo uzrāda? Izdevumus kompensē cita biedrība.

11

Ja biedrība grāmatvedību kārtē vienkāršā ieraksta sistēmā, tad, ievērojot kases principu, ieņēmumi tiek atzīti tajā gadā, kad tie faktiski tiek saņemti, neatkarīgi no tā, uz kuru periodu tie ir attiecināmi, 2026. gadā saņemtā kompensācija par konkrētu aktivitāti 2025. gadā biedrībai ir jāuzrāda 2026. gada Ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

Savukārt, ja biedrība grāmatvedību kārtē divkāršā ieraksta sistēmā, atbildes sniegšanai ir nepieciešama papildu informācija par konkrēto darījumu, par kuru tiek saņemta kompensācija, piemēram, līguma nosacījumi, atspoguļojums biedrības grāmatvedībā.

12

Kā pareizi un korekti fiksēt skaidras naudas ziedojumus, kas saņemti pasākuma laikā ziedojumu kastē?

12

Tā kā normatīvajos aktos nav noteikta īpaša kārtība attiecībā uz skaidrā naudā saņemto tādu ziedojumu uzskaiti, kas veikti, izmantojot ziedojumu kastes, tad pati biedrība nosaka kārtību, kādā tiek veikta ziedojumu vākšana un to uzskaitē grāmatvedībā.

13 Ja plāno neaktīvu biedrību likvidēt, kad ir jāiesniedz likvidācijas gada pārskats? Vai pirms likvidācijas uzsākšanas?	13 Atbilstoši Biedrību un nodibinājumu likuma 68. panta pirmajā daļā noteiktajam pēc kreditoru prasījumu apmierināšanas vai viņiem paredzētās naudas deponēšanas un likvidācijas izdevumu segšanas likvidators sagatavo biedrības slēguma finanšu pārskatu, attiecīgi piemērojot šā likuma 66. panta noteikumus, un sadala atlikušo biedrības mantu starp personām, kurām ir tiesības uz šo mantu saskaņā ar statūtiem vai likumu. Tātad slēguma finanšu pārskatu sagatavo likvidācijas procesa noslēguma posmā. Vēršam uzmanību, ka no 2026. gada 1. janvāra biedrības slēguma finanšu pārskats jāiesniedz tikai VID un VID tālāk to nodod Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram.
14 Biedrība ir dibināta 2025. gada beigās, un tai nav bijuši ieņēmumi vai izdevumi. Vai tas nozīmē, ka gada pārskatā visur jānorāda nulles?	14 Ja biedrībai, kura reģistrēta 2025. gadā, pārskata gadā nav bijuši ieņēmumi un izdevumi, tad gada pārskata postežos summas norāda nulles vērtībā.

15

Kādos gadījumos attaisnojuma dokuments var būt bez paraksta?

15

Par ārēju attaisnojuma dokumentu var uzskatīt tādu dokumentu, kas nesatur rekvizītu "paraksts", bet satur citus Grāmatvedības likuma 11. panta piektajā daļā attaisnojuma dokumentam noteiktos rekvizītus un informāciju par saimniecisko darījumu, ja:

a) dokumentu izsniedz citam saimnieciskā darījuma dalībniekam (citam uzņēmumam vai fiziskajai personai, kas neveic saimniecisko darbību) – preces vai pakalpojuma saņēmējam – samaksāšanai (rēķinu) un šajā dokumentā minētā saimnieciskā darījuma esību pamato cits ārējs dokuments. Piemēram, līgums, vienošanās un tml.;

b) dokumentu izsniedz fiziskajai personai, kas neveic saimniecisko darbību, – preces vai pakalpojuma saņēmējam – samaksāšanai (rēķinu) un šajā dokumentā minētā saimnieciskā darījuma esību pamato uzņēmuma vienošanās ar minēto fizisko personu. Piemēram, tiešsaistes veikala platformas noteikumu apstiprināšana vai līgumā iekļauti preču vai pakalpojumu pirkšanas un pārdošanas noteikumi.

Attiecīgajā dokumentā minētā saimnieciskā darījuma esību uzņēmuma vadītāja noteiktajā kārtībā apliecina dokumenta saņēmēja (uzņēmuma) par saimnieciskā darījuma veikšanu un attaisnojuma dokumentā sniegtās informācijas pareizību atbildīgā persona:

- 1) dokumentu, kuru cits uzņēmums izsniedz uzņēmumam – preces vai pakalpojuma saņēmējam – samaksāšanai (rēķinu);
- 2) dokumentu, kuru cits uzņēmums izsniedz uzņēmumam – preces vai pakalpojuma saņēmējam – preces vai pakalpojuma pieņemšanai;
- 3) dokumentu, kuru pēc uzņēmuma – maksājuma pakalpojuma izmantotāja – pieprasījuma izsniedz maksājumu pakalpojumu sniedzējs (Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma izpratnē) par to, ka uzņēmuma – maksājuma pakalpojuma izmantotāja – maksājuma rīkojums ir izpildīts;
- 4) neapliecinātu uzņēmuma – maksājuma pakalpojuma izmantotāja – konta izrakstu, kuru pēc maksājuma pakalpojuma izmantotāja pieprasījuma izsniedz maksājumu pakalpojumu sniedzējs;
- 5) kases čeku, ja tas sagatavots saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas reglamentē nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtību.

16

Vai sabiedriskā labuma darbības pārskats ir iekļauts kopējā gada pārskatā, vai tas ir jāsniedz atsevišķi kā papildu dokuments?

16

Sākot ar 2023. gadu, pārskats "Iepriekšējā gada darbības pārskats un turpmākās darbības plāns" atsevišķi nav jāsniedz. Pārskatā norādāmā informācija ir iekļauta gada pārskata sastāvdaļas "Vadības ziņojums" IV daļā "Informācija, ko sniedz organizācija, kurai ir piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss".

17 Kā rīkoties ar brīvprātīgajiem, kuri nav formāli noformēti biedrībā, – proti, viņi brīvprātīgi piedalās pasākumos, bet ar viņiem nav noslēgti brīvprātīgā darba līgumi? Vai šādi brīvprātīgie ir jānorāda atskaitēs?	17 Biedrība gada laikā uzkaita brīvprātīgā darba vietas, brīvprātīgā darba veicējus, to nostrādāto stundu skaitu un gada pārskata sastāvdaļā "Vadības ziņojums" norāda informāciju par brīvprātīgo darbu: katra brīvprātīgā darba veicēja darba vietu, brīvprātīgā darba veicēju kopskaitu un nostrādāto stundu kopskaitu, kā arī nozīmīgākos pasākumus, projektus, aktivitātes un citu informāciju pēc brīvprātīgā darba organizatora ieskatiem. Šī informācija gada pārskatos ir jānorāda arī tad, ja par brīvprātīgo darbu nav noslēgts brīvprātīgā darba līgums.
18 Kā definēt sabiedriskā labuma guvējus, ja biedrība pārstāv sabiedrības intereses visas Latvijas mērogā?	18 Ja biedrība pārstāv sabiedrības intereses Latvijas mērogā, par sabiedriskā labuma guvēju norāda valsts mēroga teritoriju.
19 Vai ir definīcija, kas ir sabiedriskā labuma guvējs? Biedrība organizē sporta sacensības, kuru galvenā mērķauditorija ir bērni un jaunieši.	19 Sabiedriskā labuma guvējs ir sabiedrība vai tās daļa, kas saņem labumu no sabiedriskā labuma organizācijas darbības. Ja biedrība organizē sporta sacensības, kurās piedalās bērni un jaunieši, tad sabiedriskā labuma guvēju skaitu veido bērni un jaunieši, kas piedalās šajās sacensībās. Ja biedrība organizē sporta sacensības, kuras ir brīvi pieejamas sabiedrībai un kurās var piedalīties skatītāji – līdzjutēji –, tad sabiedriskā labuma guvēju skaitā ir iekļaujami ne tikai paši sportisti – bērni un jaunieši –, bet arī līdzjutēji.
20 Kurā normatīvajā aktā ir noteikts, ka sabiedriskā labuma sasniegšanai nevar iegādāties pamatlīdzekļus (ilgtermiņa ieguldījumi)?	20 Normatīvie akti nenosaka ierobežojumus, kas liegtu sabiedriskā labuma organizācijai iegādāties pamatlīdzekļus, ja tie nepieciešami organizācijas mērķu sasniegšanai un sabiedriskā labuma darbības nodrošināšanai. Vienlaikus, izlietojot sabiedriskā labuma organizācijas finanšu līdzekļus, ir jāievēro Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 11. pantā noteiktie mantas un finanšu līdzekļu izlietošanas ierobežojumi.

21

Ja biedrība palīdz sociāli mazaizsargātajām personām ar pārtikas pakām, vai biedrība drīkst iegādāties zemi noliktavai šīs darbības nodrošināšanai?

21

Biedrība, kurai piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss, drīkst iegādāties zemi darbības nodrošināšanai, taču tai jāievēro Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 11. pantā noteiktie mantas un finanšu līdzekļu izlietošanas ierobežojumi. Sabiedriskā labuma organizācijas darbība jāveic tajās sabiedriskā labuma darbības jomās, kas noteiktas VID lēmumā par statusa piešķiršanu. Zemes iegāde nedrīkst kalpot komerciāliem mērķiem, un noliktavas izmantošanai jābūt cieši saistītai ar statūtos noteikto sabiedriskā labuma darbības mērķi.

22

Vai sabiedriskā labuma organizācija nedrīkst ieguldīt vērtspapīros?

22

Saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 11. panta ceturtajā daļā noteikto sabiedriskā labuma organizācijai ir tiesības veidot uzkrājumus kredītiestādēs, ievērojot šā likuma 11. panta otrajā daļā noteikto proporciju. Sabiedriskā labuma organizācijas darbības būtība ir izlietot savus ienākumus darbībām, kurām nav komerciāla rakstura un kuras vērstas uz sabiedriskā labuma darbības nodrošināšanu, ievērojot Sabiedriskā labuma organizāciju 11. un 12. pantā noteiktos ierobežojumus.

Vērtspapīrs ir privāttiesību dokuments, kas apliecina tā īpašnieka saistības un izsaka mantiskās tiesības. Parasti vērtspapīrs apliecina kapitāla ieguldīšanu vai naudas aizdošanu un tādējādi tiesības uz regulāriem ieņēmumiem dividenžu vai procentu veidā.

Ja sabiedriskā labuma organizācija saņemtos līdzekļus uzglabās, ieguldot vērtspapīros, veiktie ieguldījumi neveidos finanšu līdzekļu uzkrājumus, bet gan finanšu aktīvus, par kuriem tiek saņemti ienākumi dividenžu/procentu veidā, vai arī saistībā ar kuriem tiek ciesti zaudējumi cenu svārstības dēļ. Tādējādi sabiedriskā labuma organizācijai tas būs papildu ienākumu avots/veids no ieguldījumiem finanšu aktīvos un neatbildīs Sabiedriskā labuma organizācijas likuma 11. panta ceturtajai daļai par finanšu līdzekļu uzkrājumu veidošanu kredītiestādēs.

23

Vai sabiedriskā labuma organizācija drīkst noguldīt bankas kontā esošos līdzekļus depozītā un saņemt procentus līdz brīdim, kad šie līdzekļi būs nepieciešami?

23

Finanšu līdzekļu uzkrāšana kredītiestādē ir uzskatāma par līdzekļu pagaidu glabāšanu, kas paredzēta turpmākai sabiedriskā labuma darbības nodrošināšanai. Finanšu līdzekļi nav uzkrājami tādos kontos (tostarp obligācijās vai termiņnoguldījumos), kas paredz peļņas gūšanu, piemēram, procentu ienākumus, un tie izlietojami tikai atbilstoši sabiedriskā labuma organizācijas statūtos vai līgumā ar ziedotāju noteiktajam sabiedriskā labuma mērķim.

24

Vai katrs ieņēmums, ko saņem sabiedriskā labuma organizācija, ir uzskatāms par saimnieciskās darbības ieņēmumu? Vai tāds vecāku līdzmaksājums par sporta nodarbībām, kurš tiek izlietots sabiedriskā labuma organizācijas mērķiem, nav attiecināms uz saimniecisko darbību?

24

Ne katrs sabiedriskā labuma organizācijas saņemtais ieņēmums ir uzskatāms par saimnieciskās darbības ieņēmumu. Sabiedriskā labuma organizācija var saņemt ieņēmumus no biedru naudas, ziedojumiem un dāvinājumiem, dotācijām un subsīdijām, Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas un citu ārvalstu fondu finansējuma, kā arī ieņēmumus no saimnieciskās darbības un citus ieņēmumus.

Biedrību vai nodibinājumu veikto darbību, kas saistīta ar sportu, tā attīstības veicināšanu un popularizēšanu, vērtē pēc konkrētu darījumu ekonomiskās būtības. Biedrība vai nodibinājums, veicot darbību, nodala:

- darbību, kuru veic statūtos noteiktā mērķa sasniegšanai bez peļņas gūšanas rakstura;
- saimniecisko darbību, kuru veic par atlīdzību, gūstot peļņu.

Ja sporta nodarbības tiek sniegtas par maksu, tās ir uzskatāmas par pakalpojumu un vecāku līdzmaksājums (jeb maksa par nodarbībām) – par saimnieciskās darbības ieņēmumu.

Savukārt, ja vecāku līdzmaksājums sedz, piemēram, dalības maksu par piedalīšanos sacensībās, un ir noteikts tādā apmērā, ka biedrība negūst peļņu no pasākuma organizēšanas, vai līdzmaksājums paredzēts sporta apģērba iegādei u. tml., šāds līdzmaksājums.